

**ДВОМОВНІСТЬ У ПАРАДИГМІ
ЗДОРОВОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ
ПЕРШОГО СЕМИРІЧЧЯ**

Анастасія Боковець (Запоріжжя)

Не для кого не є секретом, що більшість сучасних дітей першого семиріччя мають якісь вади вимови, багатьом складніше вжитися у їхню рідну мову, аніж це було раніше. У першу чергу, це зумовлено перенасиченістю нашого сьогодення електронною технікою. Фізіологи довели, що мовленнєвий апарат будь-якої людини, коли вона чує живий голос іншої, виконує ті самі рухи, які потрібні, щоб розмовляти самій, хоча й у менш висловленій формі. Завдяки цій якості нашого організму кожна дитина навчається розмовляти. Коли ж малюк чує штучний запис людського голосу, її мовленнєвий апарат не реагує. А отже, аудіоказки, мультфільми, телепередачі, радіо, відеоігри, навіть якщо вони записані найкращими акторами з чудовою дикцією, не можуть навчити маленьку дитину розмовляти. Вони лише гальмують цей процес, адже час, витрачений на їхній перегляд чи прослухування, дитина могла провести з живими людьми, чути їхній голос і купатися у теплі їхньої присутності, чого так потребує малеча. Чи у власній грі, у якій маленька дитина часто розмовляє вголос, співає пісні, так би мовити, «вимовляється», практикує своє говоріння.

Отже, щоб навчитися розмовляти, маленькій дитині потрібна інша жива людина. Про це свідчать сумнозвісні приклади дітей-мауглі, які до 3-7 років жили в оточенні звірів, і не бачили й не чули інших людей. Як не намагалися вчені, ці діти, коли потрапили до людей, змогли вивчити не набагато більше дюжини слів, хоча фізіологічно вони були здоровими.

Ще один важливий фактор, який впливає на формування вимови дітей, це якість того прикладу, який воничують від дорослих у своєму оточенні. Адже, у маленької дитини органи почуттів набагато більш загострені, ніж у дорослих. Крім того, вона від народження володіє даром наслідування, вона копіює усе, що бачить, чує, відчуває, це уможливорює її здатність до навчання взагалі. Якщо з дитиною сюсюкають, їй стає важко навчитися розмовляти вірно. Такі діти, як правило, потребують більше часу, щоб вірно засвоїти тверді звуки рідної мови та шиплячі, вони усе пом'якшують.

Коли на цю базу вводити нову мову, це забиратиме життєві сили дітей, вони почуватимуться незатишно, немовби «не у своїй тарілці». Тому знайомство з ще однією мовою,

**BILINGUALISM IN THE PARADIGM
OF THE HEALTHY DEVELOPMENT
OF THE CHILD AGED 0 TO 7**

Anastasiia Bokovets (Zaporizhzhya)

It isn't a secret, that the majority of the children aged 0 to 7 nowadays have got some pronunciation faults, it's more difficult for them to grow accustomed to their native language, than it used to be before. First of all it is caused by the oversupply of the electronic devices in our modern society. Physiologists have proved that the organs of articulation of each person work when its owner hears a voice of another person. They make similar movements to those that are required when a person speaks him- or herself. Thanks to this characteristic of our body each child learns to talk. But when a small child hears a human voice that has been reordered, his or her organs of speech don't react. Hence the audio fairy-tales, cartoons, radio, television and video-plays can't teach a little child to speak. Even if they are reordered by talented actors with brilliant articulation. Electronic devices can only retard the process of learning to speak, while the time a child spends watching or listening to them could be spent with some vivid people listening to their voices and bathing in the warmth of their presence. And the latter is very significant for a child's healthy development. Or tis time could be spent playing, which is the most important children's work. While playing little children often talk to themselves, sing songs, that is, practice their speaking skills.

To learn to speak a little child needs another person. The sad-known examples of Mowgli children prove this statement. Those few children by accident happened to live in different places of the Earth without people surrounded only by animals their first 3-7 years of life. When people found them, the scientists tried to teach them talk, but they only succeed in memorizing not more than a dozen of words.

Another important factor influencing a little child's speaking skills is the quality of the example of grown-ups who are near. The senses of a small child are much sharper than those of an adult. Furthermore, a baby from the very birth is gifted by a strong will to imitate. It imitates everything that it sees, hears and feels, and this makes it possible for a small child to learn at all. When a child has got adults slobbering over it, it becomes more difficult for it to learn to speak correctly. Those children have often difficulties pronouncing hard and palatal sounds, they pronounce everything softer.

If onto this base we introduce a new language, it will take the vitality of a child, they won't feel sure and «cozy» in this situation. That's why if a child is to

якщо і відбувається у цьому віці, то має проходити непомітно й в ігровій формі. Бажано починати це знайомство не раніше трьох років, коли дитина вже говорить про себе «я» і вже засвоїла основи рідної мови.

На українській землі співіснування двох мов є нормою. Тому варто розібратися, як впливає ситуація двомовності на розвиток дитини першого семиріччя у нашій сьогоденній перенасиченій штучною технікою реальності. Більшість українських дитячих садків – україномовні, також і на Сході країни, де родини здебільшого – російськомовні. Як громадянка України я усвідомлюю, що у тій політичній ситуації, яка склалася нині в нашій країні, це, радше за все, вірно. Але ця робота є спробою поставити в центр маленьку дитину з її потребами і розібратися, що є здоровим для її розвитку, а що може йому зашкодити чи пригальмувати його.

Тож яким є мовленнєве оточення маленької дитини у російськомовній частині нашої країни? У родині, на вулиці, у крамниці, у транспорті маленькі діти чують здебільшого російську мову, а у дитячому садку вони занурюються в інше мовленнєве середовище, україномовне. Втім, повного занурення не відбувається, адже кухари і технічний персонал садочка продовжують спілкуватися рідною для них російською мовою. А російськомовні за межами садочка вихователі використовують українську мову здебільшого під час занять із дітьми, а на прогулянці, у роздягальні, у спальні спілкуються своєю і дітей рідною мовою.

Це «напівзанурення» в споріднену мову, коли діти від однієї й тієї самої людини чують подекуди російську, подекуди українську мову, спантеличує малюка. Діти потребують стабільного гарного образного «мовленнєвого ґрунту» у своєму оточенні, щоби навчитися говорити правильно і любити свою мову. Українська малеча, яка зараз приходить до дитячого садочка, здебільшого ще не «вжила» у свою рідну мову достатнім чином. І приклад дорослої людини, яка «перескакує» з однієї мови на іншу, погано допомагає їй у цьому. Це як той ґрунт під ногами, який постійно «пливе», на якому важко встояти навіть і дорослій людині, а що казати про малюка. При цьому, ми не беремо до уваги таке східноукраїнське мовленнєве явище як суржик, яке є частим у селах та деяких містах.

Набагато краще з точки зору здорового розвитку маленької дитини чути їй як вдома, так і у садочку, одну мову і «вживатися» у неї у своєму власному ритмі. Але на українській землі важливо дати маленькій дитині переживання державної мови. Краще за все знайомство з цією мовою

get to know another than his or her native language, it has to be very natural and in a form of a play. It's better not to give such an experience to a child aged under 3, unless it says «me» and has captured the basis of the native language.

In Ukraine there exist two main native languages for the majority of people: Ukrainian and Russian. So it is very important to realize how does the situation of bilingualism influence a small child in our modern overwhelmed by electronic devices society. The majority of Ukrainian kindergartens are Ukrainian speaking, also in the East of the country, where the families are mostly Russian speaking. As a citizen of Ukraine I realize that in contemporary political situation in my country it may be correct. But this work is aimed to put a small child in the centre and to try to understand what can be healthy for its development and what can hinder it.

What is a verbal environment of a small child in the East of Ukraine like? In the family, in the street, in traffic, in the shop the children hear mostly Russian. In the kindergarten they are wrapped up in another language – Ukrainian. Although, this «wrapping up» doesn't happen fully. The cooks and other non-pedagogical members of the kindergarten mostly speak their native Russian language. As to the educators who are Russianspeaking outside the kindergarten, they use Ukrainian mostly during the lessons, but speak their and children's own native language during the plays outside as well as in the sleeping room and.

This «half wrapping up» into another language, when children hear from one and the same person sometimes one language, sometimes another one, makes a little child feel frustrated. The children need a good «language ground» in their environment to learn to speak correctly and to love their language. Those kids who come to kindergartens nowadays mostly haven't succeeded in capturing their own language. And an example of a grown-up «jumping» from one language into another can't help them do it. It is as if the ground is constantly shaking under the feet, which would be difficult to stay even for adults. We don't take into account here «surzhik» which happens often in East Ukrainian villages and some towns.

It is much better from the point of view of the healthy development of the small child to hear both at home and in the kindergarten one and the same language to capture it in his or her own tempo. On the other hand, it is important to give a small child in Ukraine the experience of the national language. The best way to begin the introduction of it is to invite to a kindergarten group a guest who'll speak only Ukrainian. The visits of this guest need to be multiple and in a good rhythm. It would be great for a child to get to know a language through a dialect. This kind

розпочати з того, що у групу в гості завітає нова доросла людина, яка при дітях спілкуватиметься виключно українською. Ця зустріч не має бути разовою, це повинно стати ритмічним переживанням. При цьому добре, якщо у дитини є можливість познайомитися із мовою через діалект. Адже діалектне мовлення має більш внутрішній зв'язок з людиною, ніж літературна мова. Крім того, перша є більш образною і пов'язаною із жестами, а дитина до семи років засвоює мову у першу чергу через жести.

Іншою гарною можливістю було б, якщо у групі одна вихователька завжди спілкувалася українською, а інша – російською. Це створило б для дітей два твердих «мовленнєвих ґрунта» і дало б їм ту стабільність, якої вони так потребують.

І, звичайно, важливо, щоби у групі лунали українські пісні, «жили» пальчикові та жестові ігри, хороводи, вірші, казки – художні твори, у яких діти можуть знайти яскраві приклади живого образного гарного мовлення, які є необхідним «здоровим харчуванням» для їхньої душі у перші сім років життя. Тільки важливо «рознести у часі» україномовні і російськомовні пісні та ігри, щоби у дітей не було «каші», і робити це у ритмі.

Існування цих живих проявів народної мови у групі дитячого садка, де спілкування ведеться виключно російською мовою, закладе гарний базис для гармонійного й якісного засвоєння української мови у школі, яке відбудеться легко у дітей, які гарно «вжилися» у свою рідну мову.

of language has a more inner connection with a child than the literary one. It is more vivid and connected with gestures, and a child aged 0 to 7 capture the language firstly through gestures.

Another good opportunity could be to have to different educators in each kindergarten group: the one who will always speak Ukrainian, and the other one who'd speak Russian. This could create two good «language grounds» and give children the sense of self-confidence they need so dearly.

And of course it is very important in each kindergarten group for Ukrainian songs, fairy-tales, circle dances and verses, gesture and finger plays to live in. They are those pieces of the vivid national language that are required as the «healthy food» for the children's souls in their first years of life. It is only important to put Ukrainian and Russian plays, fairy-tales etc. in different parts of the daily routine for children not to be confused by quick change of two languages. And as in everything we do with the children of this age, there should be a repetition of this «food».

The existence of such a vivid explanation of the folk's language in a Russian-speaking kindergarten group, will give a good basis for a harmonious and thoughtful capturing of Ukrainian at school, which would be easy for those children who succeeded in capturing their own language.